

ADVIES NR. 2.381

Zitting van dinsdag 26 september 2023

Proces van de vrijwillige terugkeer naar werk van personen met een gezondheidsprobleem –
Responsabiliseringsbijdrage voor werkgevers inzake invaliditeit – Berekeningswijze voor de
uitzendsector

3.478
3.344
3.414

ADVIES NR. 2.381

Proces van de vrijwillige terugkeer naar werk van personen met een gezondheidsprobleem – Responsabiliseringsbijdrage voor werkgevers inzake invaliditeit – Berekeningswijze voor de uitzendsector

Bij brief van 24 juli 2023 legt de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken, een voorontwerp van wet tot wijziging van de programmawet van 27 december 2021, wat de berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage inzake invaliditeit verschuldigd door werkgevers met hoofdactiviteit in de uitzendsector betreft, voor dringend advies voor aan de Nationale Arbeidsraad.

Het doel van de wijziging is een correctie aan te brengen aan de huidige berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage, die voor werkgevers met hoofdactiviteit in de uitzendsector tot vertekende resultaten lijkt te leiden, omwille van de "anciënniteitsvereiste" van drie jaar, wanneer zij binnen dezelfde entiteit ook dienstencheque-activiteiten verrichten.

Er wordt gevraagd het dossier met spoed te behandelen en het advies ten minste binnen de twee maanden na de adviesaanvraag uit te brengen.

De bespreking van dit dossier werd toevertrouwd aan een ad-hocwerkgroep.

Op verslag van die werkgroep heeft de Raad op 26 september 2023 het volgende advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN REIKWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 24 juli 2023 legt de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken, een voorontwerp van wet tot wijziging van de programmawet van 27 december 2021, wat de berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage inzake invaliditeit verschuldigd door werkgevers met hoofdactiviteit in de uitzendsector betreft, voor dringend advies voor aan de Nationale Arbeidsraad.

Het doel van de wijziging is een correctie aan te brengen aan de huidige berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage, die voor werkgevers met hoofdactiviteit in de uitzendsector tot vertekende resultaten lijkt te leiden, omwille van de "anciënniteitsvereiste" van drie jaar, wanneer zij binnen dezelfde entiteit ook dienstencheque-activiteiten verrichten.

Omwille van de eigenheden van de uitzendsector blijken immers structureel relatief weinig werknemers aan de anciënniteitsvereiste te voldoen. Bovendien is er bij werknemers in de dienstenchequesector verhoudingsgewijs een hogere instroom in invaliditeit in vergelijking met uitzendkrachten en werknemers in andere sectoren.

Het ter advies voorgelegde voorontwerp van wet wil daarom de berekeningswijze bijsturen voor ondernemingen die onder NACE-code 7820 vallen (waar de hoofdactiviteit "activiteiten als uitzendbureau" is) wanneer zij binnen dezelfde entiteit dienstencheque-activiteiten verrichten.

De responsabiliseringsbijdrage zou dan uit twee delen bestaan: een deel op basis van prestaties inzake dienstencheques en een ander deel op basis van alle andere prestaties. Het eerste deel van de responsabiliseringsbijdrage zou worden berekend door te kijken naar de verhouding van gevallen van instroom in invaliditeit in ondernemingen met als hoofdactiviteit "algemene reiniging van gebouwen". Het tweede deel zou worden berekend volgens de algemene regel.

Bij de bespreking van deze adviesaanvraag heeft de Raad kunnen rekenen op toelichtingen van vertegenwoordigers van de beleidscellen Sociale Zaken en Werk en van de RSZ.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Principieel standpunt

De Raad herinnert eraan dat hij zich in zijn adviezen nr. 2.090 van 26 juni 2018, nr. 2.288 van 26 april 2022 en nr. 2.311 van 19 juli 2022 negatief heeft uitgesproken over de kwestie van de responsabilisering van werknemers en werkgevers in het kader van de vrijwillige terugkeer naar werk van personen met gezondheidsproblemen. In die adviezen zet hij zijn principiële standpunt uiteen, dat hij herbevestigt in zijn advies nr. 2.353 van 28 februari 2023. Dit advies doet geen afbreuk aan dat principiële standpunt. Bovendien herbevestigt de Raad zijn positieve en globale aanpak van de re-integratie van langdurig zieken op de arbeidsmarkt.

B. De noodzaak van een dringende en globale evaluatie

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn voornoemde adviezen nr. 2.311 en nr. 2.353 vraagt dat, indien de responsabiliseringsmechanismen voor werkgevers en werknemers worden gehandhaafd, zij op zeer korte termijn worden geëvalueerd en dat hij daarbij zou worden betrokken.

De Raad meent dat deze evaluatie dringend wordt en betrekking moet hebben op het systeem zelf, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de gegevens die de RSZ heeft verstrekt, zoals gevraagd in zijn advies nr. 2.353, en met de bevindingen op het terrein. Er moet met name gekeken worden naar de impact die het systeem al dan niet heeft op het aantal personen dat instroomt in invaliditeit en op het aantal langdurig zieken dat opnieuw aan het werk gaat. Er moet een sectorgewijze analyse worden gemaakt van de werkelijke doeltreffendheid.

C. Het ter advies voorgelegde voorontwerp van wet

De Raad heeft het ter advies voorgelegde voorontwerp van wet zeer aandachtig bestudeerd.

Hij stelt vast dat dit voorontwerp van wet tot doel heeft een uitzondering te creëren op de berekeningswijze van de door werkgevers verschuldigde responsabiliseringsbijdrage voor één welbepaalde sector, die van de uitzendarbeid, en, volgens de aanvullende informatie die hij heeft ontvangen, voor een zeer beperkt aantal ondernemingen in die sector.

De Raad vraagt zich echter af of andere sectoren niet met hetzelfde probleem te kampen hebben, wanneer ondernemingen in die sectoren meerdere activiteiten verrichten, waarvan sommige tot een hogere instroom in invaliditeit leiden. Hij vreest dan ook dat hij in de toekomst soortgelijke adviesaanvragen zal ontvangen. Daarom verwijst hij naar zijn verzoek om een dringende evaluatie van het systeem van de responsabiliseringsbijdragen en de tenuitvoerlegging daarvan.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, wijzen er evenwel op dat de huidige berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage leidt tot vastgestelde ongewenste effecten voor uitzendbureaus die dienstencheque-activiteiten verrichten binnen dezelfde entiteit, aangezien de vergelijkings-elementen niet toereikend zijn. Deze leden zijn eveneens van mening dat er een gebrek aan transparantie is in de berekening van de bijdrage (geen voorspelbaarheid voor de werkgever) en dat de communicatie naar de betrokken ondernemingen over de responsabiliseringsbijdrage niet duidelijk is.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, kunnen in dit stadium dan ook instemmen met de gevraagde uitzondering. Het is echter absoluut noodzakelijk dat de evaluatie waar de Raad om vraagt, met spoed wordt uitgevoerd en dat er concreet en effectief gevolg wordt gegeven aan de afdoende resultaten van die evaluatie.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, wijzen erop dat, zelfs indien de berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage ongewenste gevolgen zou hebben voor uitzendbureaus die binnen eenzelfde entiteit dienstencheque-activiteiten verrichten, het op dit ogenblik niet aangewezen is om voor deze ene sector en een zeer beperkt aantal ondernemingen een afwijking vast te stellen die een ongewenst precedent zou kunnen vormen, terwijl de gevraagde evaluatie nog niet heeft plaatsgevonden.

Bovendien behoren de betrokken werknemers tot de werknemers die het grootste risico lopen op invaliditeit en voor wie er in de schoonmaaksector besprekingen aan de gang zijn, met name over de kwaliteit van het werk en over het toezicht op de gezondheid van de werknemers. Het is voor deze groep werknemers zeker nodig om bij de evaluatie van de maatregel de impact te onderzoeken van onder andere de anciënniteitsvoorwaarde op de effectiviteit van het responsabiliseringsmechanisme.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, zijn dan ook van mening dat ze pas een effectief en volledig antwoord kunnen geven op de vraag die ten grondslag ligt aan de adviesaanvraag zodra de evaluatie waar de Raad om vraagt en de bovengenoemde besprekingen zijn afgerond.
